

ПРОГРАМОВІ ВИМОГИ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ТЕОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА»
для студентів II курсу Коледжу

Викладач – кандидат юридичних наук, доцент кафедри теорії та історії держави і права Гаврецька Марина Йосипівна

Змістовий модуль 1. Теорія держави і права в правознавстві. Теоретико-методологічні засади держави.

Тема 1. Предмет науки загальної теорії права і держави, її місце в системі правознавства.

1. Поняття теорії держави і права.
2. Метод і предмет науки.
3. Предмет теорії держави і права.
4. Поняття функцій теорії держави і права.
5. Види функцій теорії держави і права.
6. Методи пізнання держави і права.
7. Загальнонаукові методи: поняття та види.
8. Спеціальнонаукові методи: поняття та види.
9. Теорія держави і права в системі суспільних наук.
10. Загальнотеоретичні, галузеві та спеціально-прикладні науки.

Тема 2. Загальне поняття і основні риси держави. Тип і функції держави, як основні характеристики її соціальної сутності.

11. Основні ознаки держави.
12. Факультативні ознаки держави.
13. Поняття держави.
14. Ознаки, що відрізняють державу від організації первісного суспільства.
15. Теорії походження держави.
16. Загальні причини виникнення держави.
17. Особливі причини виникнення держави
18. Історичний тип держави: поняття та види.
19. Поняття функцій держави.
20. Види функцій держави.

Тема 3. Форми держави.

21. Поняття форми держави.
22. Форма правління: поняття та види.
23. Монархія: поняття та види.
24. Республіка: поняття та види.
25. Державний устрій.
26. Проста держава: поняття та ознаки.
27. Складна держава: поняття та види.
28. Федерація: поняття та ознаки.
29. Поняття політичного режиму.
30. Види політичного режиму.

Тема 4. Механізм і апарат держави.

31. Механізм держави: поняття та його елементи.
32. Державні підприємства: поняття та види.
33. Державні установи: поняття та види.
34. Поняття апарату держави.
35. Орган держави: поняття та ознаки.
36. Види органів держави.
37. Органи сучасної Української держави.
38. Система «стримувань і противаг» органів законодавчої, виконавчої і судової влади.
39. Суб'єкти системи «стримувань і противаг». Інститути системи «стримувань і противаг».
40. Принципи апарату держав соціально-демократичної орієнтації.

Тема 5. Держава у політичній системі суспільства.

41. Поняття політичної системи суспільства.
42. Елементи політичної системи суспільства.
43. Громадське об'єднання.
44. Види громадських об'єднань.
45. Громадська організація.
46. Види громадських організацій.
47. Політична партія.
48. Види політичних партій.
49. Функції політичних партій.
50. Форми взаємодії органів держави з громадськими об'єднаннями.

Тема 6. Правова держава – головний організатор і гарант здійснення та захисту основних прав людини.

51. Поняття правової держави.
52. Принципи правової держави.
53. Принцип пріоритету права.
54. Принцип правової захищеності людини і громадянина.
55. Принцип єдності права і закону.
56. Принцип правового розмежування діяльності різних гілок влади.
57. Соціально-змістовні ознаки правової держави.
58. Формальні ознаки правової держави.
59. Поняття громадянського суспільства.
60. Ознаки громадянського суспільства.

Тема 7. Сутність сучасних держав соціально-демократичної орієнтації.

61. Поняття соціальної держави.
62. Принципи соціальної держави.
63. Походження поняття «соціальної держави».
64. Моделі сучасної соціальної держави.
65. Позитивна держава.
66. Власне соціальна держава.
67. Держава добробуту.
68. Внутрішні функції держав соціально-демократичної орієнтації.

69. Внутрішні завдання держав соціально-демократичної орієнтації.

70. Зовнішні функції держав соціально-демократичної орієнтації.

Тема 8. Основні права людини, права нації, народу і права людства як загально-соціальні явища.

71. Міжнародні стандарти в галузі прав людини.

72. Види міжнародно-правових актів щодо захисту прав людини.

73. Юридичний обов'язок.

74. Класифікація юридичних обов'язків.

75. Права дитини: поняття та види.

76. Система гарантій прав, свобод і обов'язків людини в державі.

77. Міжнародний захист прав людини.

78. Права нації і права людини.

79. Специфічні права національних меншин.

80. Основні права людства.

Тема 9. Право, як державно-обов'язкове явище. Права людини і суб'єктивне юридичне право. Правовий статус особи.

81. Поняття суб'єктивного юридичного права.

82. Правоздатність суб'єкта права.

83. Дієздатність суб'єкта права.

84. Юридичний обов'язок особи: поняття та види.

85. Поняття правового статусу особи.

86. Загальний статус особи.

87. Спеціальний статус особи.

88. Індивідуальний статус особи.

89. Види правових статусів особи за суб'єктами.

90. Конституційне закріплення прав людини в Україні.

Тема 10. Право, як державно-обов'язкове явище. Об'єктивне юридичне право.

91. Загальне поняття права.

92. Ознаки об'єктивного юридичного права.

93. Соціальні норми: поняття та ознаки.

94. Види соціальних норм.

95. Види соціальних норм за формами відносин, що регулюються.

96. Поняття правосвідомості, її функції.

97. Правова ідеологія.

98. Правова психологія.

99. Поведінкова частина правосвідомості.

100. Структура правосвідомості.

Тема 11. Об'єктивне юридичне право у соціальній системі.

101. Вплив економіки на право.

102. Вплив права на економіку.

103. Вплив політики на право.

104. Вплив права на політику.

105. Вплив держави на право.

106. Вплив права на державу.

107. Поняття функцій права.
108. Ознаки функцій права.
109. Загальносоціальні функції права: поняття та види.
110. Спеціально соціальні функції права: поняття та види.

Тема 12. Типологія об'єктивного юридичного права. Сутність права соціально-демократичної орієнтації.

111. Історичний тип права.
112. Види історичних типів права.
113. Поняття принципів права.
114. Загальнолюдські принципи права.
115. Конкретно-історичні принципи права.
116. Галузеві принципи права.
117. Міжгалузеві принципи права.
118. Інституційні принципи права.
119. Право соціально-демократичної орієнтації.
120. Принципи права соціально-демократичної орієнтації.

Тема 13. Правотворчість. Форми об'єктивного права.

121. Поняття правотворчості.
122. Види правотворчості.
123. Стадії правотворчості.
124. Форма права: поняття.
125. Основні форми права.
126. Закон: поняття та види.
127. Підзаконні нормативно-правові акти: поняття та види.
128. Чинність нормативно-правових актів у часі.
129. Чинність нормативно-правових актів у просторі.
130. Чинність нормативно-правових актів за колом осіб.

Тема 14. Система права. Система і систематизація нормативно-правових актів.

131. Поняття правової системи.
132. Сім'я правових систем: поняття та види.
133. Система права.
134. Структура системи права.
135. Система законодавства.
136. Вертикальна структура законодавства.
137. Горизонтальна структура законодавства.
138. Систематизація законодавства: поняття та види.
139. Кодифікація законодавства: поняття та види.
140. Інкорпорація законодавства: поняття та види.

Тема 15. Правові (юридичні) норми.

141. Поняття правової норми, її структура.
142. Гіпотеза: поняття та види.
143. Диспозиція: поняття та види.
144. Санкція: поняття та види.
145. Форма викладу правових норм у статтях нормативно-правових актів.

146. Види правових норм за функціональною спрямованістю.
147. Види правових норм за предметом правового регулювання.
148. Види правових норм за функціональним призначенням.
149. Види правових норм за характером диспозиції.
150. Види правових норм за характером регламентації бажаної поведінки суб'єктів.

Тема 16. Правомірна поведінка і реалізація правових норм.

151. Поняття правомірної поведінки.
152. Ознаки правомірної поведінки.
153. Види правомірної поведінки.
154. Правова активність як вид правомірної поведінки.
155. Звичайна правомірна поведінка.
156. Конформна поведінка.
157. Маргінальна поведінка.
158. Реалізація норм права: поняття.
159. Форми реалізації норм права.
160. Причини нестабільності правомірної поведінки в сучасному суспільстві.

Тема 17. Законність та правопорядок.

161. Поняття законності.
162. Принципи законності.
163. Поняття правопорядку.
164. Гарантії законності: поняття.
165. Юридичні гарантії законності: поняття.
166. Види юридичних гарантій законності.
167. Правова культура.
168. Види правової культури.
169. Правове виховання.
170. Засоби правового виховання.

Тема 18. Тлумачення правових норм.

171. Поняття тлумачення правових норм.
172. Тлумачення-з'ясування правових норм.
173. Тлумачення-роз'яснення правових норм.
174. Способи тлумачення правових норм.
175. Офіційне тлумачення правових норм: поняття та види.
176. Неофіційне тлумачення правових норм.
177. Інтерпретаційно-правовий акт: поняття.
178. Ознаки інтерпретаційно-правового акту.
179. Значення інтерпретаційних актів.
180. Види інтерпретаційних актів.

Тема 19. Застосування правових норм.

181. Застосування правових норм: поняття.
182. Ознаки застосування правових норм.
183. Вимоги правильного застосування правових норм.
184. Стадії застосування правових норм.
185. Правозастосовні акти: поняття.

186. Ознаки правозастосовних актів.
187. Види правозастосовних актів.
188. Прогалини в праві: поняття.
189. Аналогія закону.
190. Аналогія права.

Тема 20. Правові відносини.

191. Поняття правових відносин.
192. Ознаки правових відносин.
193. Види правових відносин.
194. Склад правовідносин.
195. Суб'єкт правових відносин: поняття та види.
196. Об'єкти правових відносин: поняття та види.
197. Зміст правових відносин: види.
198. Правоздатність, дієздатність та деліктоздатність суб'єкта правовідносин.
199. Юридичні факти: поняття.
200. Види юридичних фактів.

Тема 21. Юридична відповідальність за правопорушення.

201. Поняття правопорушення.
202. Ознаки правопорушення.
203. Суб'єкт правопорушення.
204. Суб'єктивна сторона правопорушення.
205. Об'єкт правопорушення.
206. Об'єктивна сторона правопорушення.
207. Види правопорушень.
208. Юридична відповідальність: поняття та види.
209. Принципи юридичної відповідальності.
210. Стадії юридичної відповідальності.

Тема 22. Правове регулювання суспільних відносин.

211. Поняття правового регулювання.
212. Види правового регулювання.
213. Стадії правового регулювання.
214. Сфери та межі правового регулювання.
215. Предмет правового регулювання.
216. Методи правового регулювання.
217. Механізм правового регулювання.
218. Елементи механізму правового регулювання.
219. Юридична техніка: поняття та види.
220. Ефективність правового регулювання.